

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК“ излази једанпут, а према потреби и више пута недељно. Претплата се полаже у напред, и то најмање за пола године код свију полицијских власти, и износи: 20 динара на годину за државна и општинска надлештва, а за све друге претплатнике у опште 12 динара годишње. За иностранство: годишње 24, полугодишње 12 динара у злату. Поједини бројеви „Полицијског Гласника“ не продају се. Рукописи се не враћају.

СЛУЖБЕНИ ДЕО

Његово Величанство Краљ Петар I, благоволео је на предлог Министра унутрашњих дела, поставити:

за инспектора треће класе Министарства унутрашњих дела, Стевана Бобића, секретара прве класе истог Министарства; за секретара пете класе Министарства унутрашњих дела, Александра Ј. Кузмановића, писара прве класе истог Министарства;

за писара треће класе Министарства унутрашњих дела, Гвоздена Маринковића, полицијског писара исте класе Управе вароши Београда; и,

за писара четврте класе Министарства унутрашњих дела, Владимира Н. Дамњановића и Петра Алимпића, писаре пете класе истог Министарства.

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 10. априла 1907. год. у Београду.

Његово Величанство Краљ Петар I, благоволео је на предлог Министра унутрашњих дела, поставити:

за начелника треће класе среза заглавског Љубисава Т. Грковића, окружног деловођу чачанског округа.

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 10. априла 1907. год. у Београду.

Његово Величанство Краљ Петар I, благоволео је на предлог Министра унутрашњих дела, поставити:

за начелника треће класе среза сврљашког, — са платом коју је и до сада имао, Димитрија Ђорђевића, начелника исте класе среза ражањског, — по потреби службе;

за начелника треће класе среза ражањског, Мијаила Достанића, начелника исте класе среза сврљашког, — по потреби службе;

за секретара друге класе начелства округа београдског са платом коју је и

до сада имао, Андру Дим. Динића, секретара исте класе начелства округа смедеревског, по потреби службе; и

за секретара треће класе начелства округа смедеревског, Милована Максимовића, писара прве класе Министарства унутрашњих дела.

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 10. априла 1907. г. у Београду.

Његово Величанство Краљ Петар I, благоволео је на предлог Министра унутрашњих дела, поставити:

за полицијског писара прве класе среза колубарског, округа београдског, са платом коју је и до сада имао, Миливоја Хаџића, полицијског писара исте класе среза посавског округа ваљевског, — по потреби службе;

за полицијског писара прве класе среза колубарског, округа београдског, Милутина Петровића, полицијског писара исте класе среза љубићског, — по потреби службе;

за полицијског писара друге класе среза посавског, округа ваљевског, Михајла Штуловића, полицијског писара исте класе среза колубарског округа београдског, — по потреби службе;

за полицијског писара друге класе среза љубићског Павла Јевтића, полицијског писара исте класе среза колубарског, округа београдског, — по потреби службе;

за полицијског писара друге класе среза колубарског округа ваљевског, Драгутина Поповића, полицијског писара исте класе начелства округа нишког, — по потреби службе;

за полицијског писара треће класе среза мачванског, Војислава Васића, полицијског писара исте класе среза ражањског, — по потреби службе;

за полицијског писара треће класе среза ражањског, Драгића Пауновића, полицијског писара исте класе среза колубарског, округа ваљевског — по потреби службе;

за полицијског писара треће класе начелства округа подринског, Драгослава Костића, полицијског писара исте класе среза мачванског, — по потреби службе; и за полицијског писара треће класе начелства округа нишког Милана Радојковића, полицијског писара исте класе начелства округа подринског, по потреби службе.

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 10. априла 1907. г. у Београду.

Његово Величанство Краљ Петар I, благоволео је на предлог Министра унутрашњих дела, поставити:

за комесара нишке железничке полиције, у рангу полицијског писара друге класе Петра Ј. Протића, комесара београдске железничке полиције, у рангу полицијског писара исте класе, — по потреби службе.

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 28. марта 1907. год. у Београду.

Указом Његовога Величанства Краља Петра I, на предлог Министра унутрашњих дела, а по саслушању Министарског Савета, решено је:

да се Љубомир Ј. Рајић, начелник прве класе среза заглавског на основу §. 70 закона о чиновницима грађанског реда, стави у стање покоја, с пенсијом, која му по годинама службе припада.

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 10. априла 1907. г. у Београду.

Указом Његовога Величанства Краља Петра I, на предлог Министра унутрашњих дела, а по саслушању Министарског Савета, решено је:

да се Љубомир Илић, секретар друге класе начелства округа београдског, на основу § 70. закона о чиновницима грађанског реда, стави у стање покоја, с пенсијом, која му по годинама службе припада.

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 10. априла 1907. год. у Београду.

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

КРЕТАЊЕ КРИМИНАЛИТЕТА

у месецу фебруару 1907. год.

Према званичним извештајима окружних начелстава и Управе града Београда, у току месеца фебруара извршено је у Србији:

- 1. Убивстава 20
- 2. Детоубивстава 6
- 3. Нехотичних убивстава 1
- 4. Покушаја убивстава 25
- 5. Разбојништава 7
- 6. Тешких телесних повреда 16
- 7. Паљевина 14
- 8. Опасних крађа 152
- 9. Злонамерних поништаја туђих ствари 6

Од изложених дела пронађено је:

- Убивстава . . . . . 19 или 95 %
- Детоубивстава . . . . . 5 » 83 %
- Нехотичних убивстава . . . . . 1 » 100 %
- Покушаја убивстава . . . . . 23 » 92 %
- Разбојништава . . . . . 7 » 100 %
- Тешких телесних повреда 16 » 100 %
- Паљевина . . . . . 5 » 35.7 %
- Опасних крађа . . . . . 44 » 28.9 %
- Злонамерних поништаја туђих ствари . . . . . 3 » 50 %

Највећи број убивстава извршен је помоћу *оштрог оруђа* (10), затим помоћу *вагреног* (6), помоћу *тугог* (3), и *дављењем* (1).

Узроци са којих су ова убивства извршена леже: у *међусобној свађи* за 12 случајева, у *освети* за 4, у *нужној одбрани* за 1, у *пијанству* за 1, и у *душевном растројству* за 1 случај. Узрок једном убивству непознат је.

Посматрана према местима у којима су извршена изложена убивства јављају се: у срезу јабланичком 2 (1 непронађено), у срезу жичком 2, и по 1 у срезовима: врачарском, колубарском окр. београдском, подгорском, крагујевачком, расинском, беличком, рађевском, качерском, љубињском, прокупачком, добричком, рачанском, моравичком, и у варошима: Неготину, Крушевцу и Шапцу.

Детоубивства су извршена у срезовима: гружанском, млавском, тимочком (непронађено), пожешком, арињском и у Београду.

Једно **нехотично убивство** извршено је у Београду.

Покушаји убивстава извршени су: у срезу прокупачком 3 (1 непронађен), у срезу косаничком 2, у срезу посавском окр. београдском 2, у срезу гружанском 2, у срезу звишком 2 (1 непронађен), и по 1 у срезовима: масуричком, јабланичком, лепеничком, парађинском, ресавском азбуковачком, мачванском, пожаревачком, моравском окр. пожаревачком, орашском, тимочком, добричком, моравичком и трнавском.

Скоро сва ова дела извршена су у међусобној свађи.

Разбојништва су извршена: у срезу пожаревачком 4, и по 1 у срезовима: пчињском, јабланичком, и љубињском.

Тешке телесне повреде извршене су: у срезу прокупачком 3, у срезу јаблани-

чком 2, и по 1 у срезовима: врачарском, колубарском округа ваљевског, ваљевском, пчињском, крајинском, поцерском, љубињском, таковском, јасеничком окр. смедеревског, рачанском и ужичком.

Паљевине су извршене: у срезу парађинском 2 (1 пронађена), у срезу звишком 2 (1 пронађена), у срезу студеничком 2, и по једна у срезовима: грочанском, посавском окр. ваљевског, левачком (пронађена), љубињском, колубарском окр. ваљевског, млавском (пронађена), косаничком (пронађена) и пожешком.

Вредност свих ових паљевина износи око 2000 динара.

Опасне крађе извршене су: у Нишу 7 (4 пронађене), у срезу пожаревачком 7, у срезу азбуковачком 6; (3 пронађене), у срезу млавском 6, у Београду 6 (1 пронађена), у срезу грочанском 5 (1 пронађена), у срезу парађинском 5 (1 пронађена), у срезу лесковачком 4 (1 пронађена), у Крушевцу 4 (1 пронађена), у срезу беличком 4 (3 пронађене), у срезу рађевском 4, у срезу голубачком 4 (2 пронађене), у срезу качерском 4 (2 пронађене), у срезу подунавском 4 (2 пронађене), у срезу орашском 4, у срезу колубарском окр. ваљевског 3 (1 пронађена), у срезу неготинском 3, у срезу гружанском 3 (1 пронађена), у срезу деспотовачком 3 (2 пронађене), у срезу рамском 3, у срезу звишком 3 (2 пронађене), у срезу таковском 3, у срезу зајечарском 3, у срезу бољевачком 3, у срезу пожешком 3, у срезу космајском 2 (1 пронађена), у срезу јабланичком 2 (1 пронађена), у срезу ражањском 2, у срезу левачком 2 (1 пронађена), у срезу ресавском 2 (обе пронађене), у срезу посаво-тамнавском 2, у Пожаревцу 2, у срезу моравском окр. пожаревачком 2

(обе пронађене), у срезу љубињском 2, у срезу арињском 2 (1 пронађена), у срезу трнавском 2, и по 1 у срезовима: оба посавска (пронађене), пољаничком, крајинском, крагујевачком (пронађена), лепеничком, јасеничком округа крагујевачког, жуњском, трстеничком (пронађена), расинском (пронађена), алексиначком, бањском, јадранском, поцерском, мачванском, хомољском, заглавском, црногорском, моравичком, жичком, тимочком (пронађена), и у варошима: Неготину (пронађена), Шапцу (пронађена), Смедереву, Зајечару (пронађена), и Прокуљу.

Вредност свих ових крађа износи око 12.500 динара.

Злонамерних поништаја туђих ствари било је: у срезу ражањском 2 (1 пронађен), и по 1 у срезовима: брзопаланачком, копаоничком, јадранском (пронађен) и мачванском (пронађен).

Вредност уништених ствари износи око 300 динара.

Поред изложених дела у току месеца фебруара извршено је још у Србији и 9 **самоубивстава** и то: у Нишу 1, и по 1 у срезовима: посавском округа ваљевског, гружанском, трстеничком, левачком, азбуковачком, хомољском, пожешком и студеничком.

Ова самоубивства извршена су: *вешањем* 4, *вагреним оружјем* 4, и *дављењем у води* 1, а узроци њиховом извршењу леже: у *домаћој распри* за 2 случаја, у *страху од казне* за 1 и у *грљиви савести* за 1 случај. За остале случајеве узроци су непознати.

Један **покушај самоубивства** извршен је у Београду тровањем, због љубави.

Општи преглед до сада изложених дела овакав је:

Текући број	О К Р У Ж И	ОКРУЖИ											
		Убивства	Детоубивства	Нехотична убивства	Покушаји убивства	Разбојништва	Слована	Тешке телесне повреде	Паљевине	Опасне крађе	Злонамерни поништаји туђих ствари	Самоубивства	Покушаји самоубивства
1	Округ београдски	2	—	—	2	—	—	1	1	8	—	—	
2	» ваљевски	1	—	—	—	—	—	2	2	4	—	1	
3	» врањски	2	—	—	2	2	—	3	—	7	—	—	
4	» крагујевачки	1	1	—	3	—	—	—	—	6	—	1	
5	» крајински	1	—	—	—	—	—	1	—	5	1	—	
6	» крушевачки	2	—	—	—	—	—	—	—	9	3	1	
7	» моравски	1	—	—	2	—	—	—	3	16	—	1	
8	» нишки	—	—	—	—	—	—	—	—	9	—	1	
9	» пиротски	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
10	» подрински	2	—	—	2	—	—	1	—	16	2	1	
11	» пожаревачки	—	1	—	4	4	—	—	3	28	—	1	
12	» руднички	2	—	—	—	1	—	2	1	9	—	—	
13	» смедеревски	—	—	—	1	—	—	1	—	9	—	—	
14	» тимочки	—	1	—	1	—	—	—	—	9	—	—	
15	» топлички	2	—	—	6	—	—	3	1	1	—	—	
16	» ужички	1	2	—	—	—	—	2	1	6	—	1	
17	» чачански	3	—	—	5	—	—	—	2	4	—	1	
18	Управа града Београда	—	1	1	—	—	—	—	—	6	—	1	
Свега:		20	6	1	25	7	—	16	14	152	6	9	1

Из канцеларије Антропометријско - Полицијског Одељења Министарства Унутрашњих Дела, 8. априла 1907. год. Абр. 539. у Београду.

СТРУЧНИ ДЕО

ДОКАЗ У КРИВИЧНОМ ПОСТУПКУ

(НАСТАВАК)

Из оваког објашњења Брунеровог јасно се види, да је Енглеска колевка данашњој пороти, јер се она тек у XVI столећу развила из доказне пороте. Према томе, нетачно је кад се тврди, да је у Енглеској било пороте у данашњем смислу те речи још у XIII и XIV столећу. У то време је она имала доказну пороту, као што су је имали и остали народи, па и Срби. Ми смо раније видели, да су у нас и у Грађанском и у Кривичном Поступку поротници били доказно средство. „Старцици“, „старци добри човеци“ били су сведоци, чији је број обично износио 12, а помагачи у заклетви — поротници — у кривичним споровима били су људи, који су имали заклетвом да одлуче ствар по свом личном познавању оптуженог и саме ствари. Порота у старом Српском Праву, према томе, одговара доказној пороти у Енглеској, јер, као што се из раније поменутих примера види, пред поротнике није изношен доказни материјал, на основу којег би они одлучивали о виности или невиности оптуженог, као што је то случај с данашњом поротом, нити су они о томе одлучивали. Они су само својом заклетвом поткрепљавали заклетву странке, а суд је на основу тога пресуђивао. Стога ја држим, да су Срби имали само доказну а не данашњу пресудну пороту. Душанов Законик, до душе, говори о пороти у неколико чланова, 151—154, али би било сувише смело само на основу неколико непотпуних законских наређења, без појединих конкретних случајева, из којих би се видела процедура при поротном суђењу, тврдити, да је то била права порота у данашњем смислу. Главне одредбе о пороти налазе се у чл. 151 и 154, од којих први гласи: „Повалева царство ми. От сада напреда да јест порота и за много и за мало. За велико дело да јест 24 поротници, а за мањи дуг — 12 поротник, а за мало дело — 6. И ти - зи поротници да несу вољни никога умирити, разве оправити или окривити. И да јест свака порота у цркве, и поп у ризах да их закне. И у пороте како се већи клну и кога већи оправе, ти - зи да су веровани.“ А други 154 члан гласи: „Који се поротници клну и оправе онога - зи по закону, и ако се, по то - зи оправе, поличје обрете истино у онога - зи оправчије кога - но је оправила порота — да узме царство ми на тех - зи поротницех по тисушту перпер, а веће по том да несу ти - зи поротници веровани, ни да се кто од њих ни мужи ни жени.“ Из ова два члана се не види, да се пред поротницима извијало и да се пред њих износили докази, што је битно обележје данашње пороте. Међутим, баш из тога, што се порота у цркви држала, може се извести, да пред њих није ни изношена доказна грађа, већ су се заклињали на основу онога што су раније сазнали о оптуженом. Па кад се из тих законских наређења не може позитивно тврдити, да је то била данашња порота, а сачувани примери процедуре кажу, да су поротници били доказно средство, онда је, држим, оправдано моје мишљење, по коме је и у нас, као и у Енглеза, ово била доказна порота.

Народне судове и поротнике као доказно средство налазимо готово код свих народа, а не само у Енглеза. Па кад то тако стоји, онда је сасвим оправдано поставити питање: откуд да се само у Енглеској из доказне пороте развије данашња порота а не и у других народа, па не и у Срба? Одговор на ово питање је сасвим прост. Раније је поменуто, да

је Енглеска била једина земља, која је била поштеђена туђинског утицаја. У њој се право од свог почетка развијало без икаквог прекида, нити је у њој извршена рецензија туђинских права, нарочито канонског инквизиторског поступка, па су се стога и све установе домаћег права могле с временом све више развијати и усавршавати. То је био случај и с установом пороте. Међутим на континенту, као што знамо, прилике су биле сасвим другаче. Рецензијом Римског и Канонског Кривичног Поступка онемогућен је даљи развој домаћег права у Италији, Француској и Немачкој. На место старог оптужног дошао је инквизиторски поступак, који је помоћу цркве уведен, па су и сва доказна средства замењена доказима инквизиторског поступка. Нови поступак није допуштао развитак народних судова, па је на тај начин на континенту била угушена свака клица за доцнију праву пороту. У Србији је био исти резултат само на други начин постигнут. Доказна порота, која је била у свом јеку у XIII, XIV и XV столећу и из које се касније имала развити данашња порота, била је уништена, но не утицајем туђинског права, које би имало доћи на место домаћег, него туђинском силом, која на место ње ништа ново није донела. Врло је вероватно, да би се и у Србији дошло до праве пороте, да је се домаће право могло и даље правилно развијати. Пропаст српске државе значио је престанак сваког правног развића.

Питање о пороти у старом Српском Праву не може бити овде предмет детаљнијег расправљања, јер би то изишло ван делокруга наше расправе. Оволико је било потребно стога, што сматрам, да је стара порота била доказно средство.

2. Божји суд.

Божји суд је чисто формалистичко доказно средство, које се налази у поступцима свих народа у средњем веку. Доказна снага божјег суда састојала се у веровању, да је Бог увек на страни правде и да он неће допустити да невин страда, нити да се крив ослободи своје одговорности. Из српских извора виде се јасно сви облици божјег суда, као и њихова употреба, само ипак нема детаљних одредаба из којих би се видело: у којим случајевима се имао употребити божји суд, од којих лица, за која кривична дела и т. д. Несумњиво је, да се божји суд и у Срба имао употребити у истим случајевима у којима се употребљавао и код других народа, т. ј. ово је доказно средство по правилу примењивано у недостатку других доказних средстава, а било је само неколико најтежих кривичних дела, за која је једино доказно средство био божји суд. Сем тога, бесправна лица, као и лица, која нису могла полагасти заклетву, била су упућена на ово доказно средство.

Поједини облици божјег суда били су ови:

а) *Котао или мазија*. Овај облик божјег суда састоји се у томе, што се у пун котао узавреле воде мете комад усијана гвожђа или камен, а оптужени је имао да засуче рукаве и обема рукама да извади из котла оно гвожђе или камен. Ако се буде ожегао вадећи, то значи, да је потпуно доказано, да је он учинилац кривичног дела за које се оптужује. Не опече ли се, био је потпун доказ за његову невиност. О употреби котла има доказа у многим старим споменицима. Тако се у Архангеловској Хрисовуљи на једном месту вели: „И кади се пре сами људије црковни, да им никто не суди разве игуман, а што се пре са инеми људеми за вражду, за земљу, за коњ, за провод, да иду пред цара, а за оне судове да иду пред митрополита и пред игумана, *И котла Архангеловем људем да нест са инеми жуциљани, разве међу собом в Архангеле*“.²¹⁾ Ова наредба Архангеловске Хрисовуље јасно

²¹⁾ Душанова Хрисовуља Манастира Св. Архангела, види: П. Срећковић, Синан Паша (1865) 62.

показује, да се божји суд помоћу котла није употребљавао само код световних већ и код црквених судова. У овоме лежи велика разлика између казнене власти српске и западне цркве. Јер док западна црква, као што је раније речено, са ширењем своје судске надлежности, на првом месту потискује божји суд, као ирационално доказно средство, дотле српска црква допушта чак и његову примену. Положај цркве у Србији био је другачији; она је увек била потчињена световној власти, односно државном поглавару, и отуд њен слабији утицај на Кривични Поступак.

И душанов Законик наређује употребу котла или мазије, што се види из чл. 84 и 106, од којих први гласи: *„Судби да не за котал ни оправе никакве; кто се оправи, да не дава судијам оправе. Руке на суде да нест и опаданија и удаве такмо да се суде по закону,“* а данашњим језиком гласио би овај члан овако: *„за онога ко је вадио мазију нема ни суда нити правдања више никаквога; онај који се оправда није дужан сносити судске трошкове. На суду нема ни ујемчавања, ни потварања, ни самовласног хватања за дуг, него се свако само суди по закону.“*²³⁾ Ово наређење законика показује, да је вађење мазије потпун доказ, јер се с његовом употребом дефинитивно свршава спор. Чл. 106, који такође говори о правдању котлом, гласи: *„дворане властеоски, ако учини које зло кто от њих, кто буде пронијаревић, да га оправе опчина дружина поротом; ако ли јест себар, да хити у котал.“* Овај члан већ јасно наређује, која лица имају да се правдају котлом, и ако је властеоски дворанин пронијаревић, онда ће се он моћи правдати другим доказним средствима, а себар, као лице, коме се на заклетву не може толико веровати, има да хвата у котлао.

б) *Правдање жезлом.* Законик у чл. 150 тачно предвиђа у којим случајевима и на који начин се има да употреби овај облик божјег суда. Тај члан гласи: *„И ако кто поште судом гусара или тата а не буде обличенија, да им јест оправданије жезло што је положило царство ми; да га узимају у братех црковних от огња и да га поставе на светој градезе.“* Из овог наређења види се прво, да се правдање жезлом није могло употребити за сва кривична дела, већ само у случају разбојништва и крађе; друго, види се, да се овом средством прибегавало тек онда, кад се кривица оптуженог ни на који други начин није могла доказати, што доказује, да је и у старом Српском Праву божји суд био субсидијерно доказно средство. И најзад се види, на који се начин вршило правдање жезлом. Из овога члана се види, да се то вршило на тај начин, што би се пред вратима цркве усијало жезло и оптужени га је имао дићи и метути на свету трпезу. Ако се не би опекао, био би потпун доказ за његову невиност, у противном сматрало би се да је божјим судом доказана његова кривица. — И ово скроз формалистичко доказно средство црква није могла сузбити, јер се по чл. 150 у цркви баш и вршило.

в) *Судски двобој.* Код овог доказног средства остављало се оружју да реши, ко има право, јер се веровало, као и код осталих облика божјег суда, да Бог неће допустити невином да подлегне. Докле је судбени двобој код свих народа на западу био у честој употреби као долаз, дотле у Српском Праву о њему нема непосредних података. Да је било двобоја изводи се из чл. 103 Законика, који забрањује његову даљу употребу. Тај члан гласи: *узданија да нест никому ништа никаква; кто ли се поузда за што, да илагн само-седмо.“* Ова одредба је још предмет спора, јер нису сви сложни, да уз-

дање значи судбени двобој. Докле Новаковић²³⁾ тврди, да је *уздање судбени двобој*, које је налик и по истоветности речи на чешко *wzdání*, дотле А. Јовановић²⁴⁾ мисли, да је *уздање* кривично дело *самовлашће*. Ако се узме да чл. 102 говори о судбеном двобоју, онда се из забране овог доказа види постепено потискивање божјег суда.

(наставиће се)

Д-р Бож. В. Марновић.

О П Ш Т И Н А

(НАСТАВАК)

12. Да се неби за општинске писаре постављали људи, кои било због своје неспособности, било због свог владања неби општинама, а посредно ни по државна дела од користи били са својом службом, нужно је да се при избору лица за та места што већа пажња обраћа. Па како општинске власти немају довољно мерила за оцењивање својстава потребни за звање општинског писара, то се за нужно показало, да власт надзорна има прилике на ово при избору лица за та звања мотрити, па за то је и казано у другом одељку чл. 49. пројекта, да општинског писара одобрава надзорна власт на предлог општинског суда. Између дужности, које општински писар има да врши, о чему је у истом чл. 49. говор, казано је за писара у селским општинама да ће он радити и послове местне поште. Желети је да се општинска мрежа на могући начин провуче кроз целу земљу, а као писмоводно лице писар би понајбоље могао исте послове отпраљвати по упуштвима, која би се у овом смотрењу имала прописати.

13. Учествовање општине у општинским стварима извршава се преко одбора, кога су дужности и права, као и све што се у односу на одбор има рећи, изложене у чл. 50—72 пројекта.

У смотрењу броја одборника, до сад општинарима називани, од устројства општина од 1839 године у толико је одступљено, што је у чл. 51. пројекта казано, да ће у општинама окружни вароши и паланки бити 16 на броју, на место оног што је у чл. 19. устројства казано, да ће ји од 8—16 бити. А у истом члану пројекта наређује се, да ће по селским општинама бити 8 одборника, на место оног неопредељеног израза у чл. 24 устројства гди се вели, да ће се сазивати потребно число кућни старешина, те да се сврше послови, који се тичу целе општине, на коју циљ има управо општински одбор и да постои.

Да би радња општинског одбора што корисније по општинске интересе испадала, изискује се по чл. 53. пројекта, да само онај може бити изабран за одборника, кои имаде непокретног добра, јер обично код такви људи и налази се већа оданост општинским стварима, а и сасвим је на своме месту; да људи кои веће и државне и општинске терете носе, и нека одличја као у накнаду исти уживају, а у Србији је редовно већа имућност представљена у притјажању непокретног имања, а на тај начин и јаче су везани за општинске интересе по остали.

Како се догађало, да се из разног узрока није могао потребан број општинара — сада одборника — свагда скупити, те због тога нису се могли известни општински предмети решити, то је највишим решењем под 3. априла 1862 ВМ 435 у виду привремене допуне устројства општина од 1839 године

²³⁾ Ст. Новаковић, Душанов Законик (1896) 196.

²³⁾ Ст. Новаковић, Душанов Законик 206.

²⁴⁾ А. Јовановић, Проносци за историју старог српског права (1900) 16.

постављено правило, да се поред одређеног броја обштинара могу и заступници одредити, но број који да не пређе половину обштинара. Ово привремено правило усвојено је из исти побуђења и у пројекту, као што је то у чл. 55 учињено, с назначењем кад ће се уједно и како исти заступници, сада замењеници названи, у одбор позивати.

А да би лица, која као одборници имају општину да заступају и њене интересе бране и потпомажу, у својој дужности могла слободније своје мишљење изјављивати, у чл. 54 пројекта наређује се, која лица немогу бити изабрана за одборнике; па између осталог казано је то и за свештенике и учитеље. Лица, која као што су свештеници и учитељи, стоје у известној зависимости спрам општинске власти, и који радња подлежи контроли општинске власти, доиста се неби свагда као одборници могли држати у положењу, сходном њиовом означеном одношењу, нити би се по томе њиов глас узимао у известним случајима као израз сопственог суђења. С тога је и казано, да они неће моћи бити изабрати за одборнике, нити учествовати у саветовањима одбора, чиме се уклања незгода, да општинска власт удешава своју радњу по закључењима као и да даје рачуна о своме делању оним лицима, која су од части њој у своме делању одговорна.

Државни чиновници грађанског реда, с изузетком они, који служе у надлежатељству, које је непосредно надзорна власт једне општине, по наређену чл. 54 пројекта, могу бити изабрани за одборнике, али да би избор важно, ако чиновно лице са своје стране прима се избора тога, нужно је још и одобрење надлежног Министра. Да неби с вршењем ове општинске дужности трпела уштрб државна дужност таковог чиновног лица, види се као целисходније ово наређене, да се тога ради потребује у поједином случају одобрење надлежног Министра, него кад би се у основу одрекло чиновницима то право, да могу бити одборници. Виша власт а на име дотични Министар таквог чиновног лица, према множини послова државни, према већој или мањој потреби одсуствања од дужности ради свршавања послова општинских у одбору даваће и сходна решења.

Делања општинског одбора клоне се на корист целе општине, па стога је и праведно, да је сваки, који је за одборника изабран, а притјажавана потребна својства, обвезан тога се избора примити, јер ко ужива користи од општине, мора и неку услугу за њу поднети. Но ако би се изабрано лице и преко решења више власти нехтело ипак примити избора овог, потребно је да и неку казну искуси због тога, што се извлачи испод јавне дужности као што је то у чл. 61 пројекта изложено, а искуством је довољно доказано, да се многи испод ови општински дужности радо извлаче.

Општински одбор имаде послове двојубе природе. Он од части надзирава радњу општинског Суда, а од части и сам са овима садејствује и своја закључења доноси. Предмети, којима одбор упражњава власт контролну над радњом општинског суда, избројани су у чл. 66 пројекта, при чему се ишло на то, да одбор имаде колико је могуће више права надзора, а овамо опет да неби отуда општински интереси трпели уштрба. Њему је дата власт одобравати или неодобравати поступке општинског суда, па према томе надзорну државну власт извештавати, али се није могло допустити, да одбор неводи никаквог рачуна о предлозима, које би му општински Суд по неком предмету учинио. Такве предлоге може одбор усвојити или одбацити, али да и никако ни у претрес узима, невиди се, да има довољно оправдајући узрока, сувише, кад је и општински суд по своме позиву позван да унапређује интересе општинске, а кад опет и

наивећа и материјална и морална одговорност на општински суд пада. За то се налази за целисходно да постои наређење, да је одбор обвезан узимати такве предлоге у претрес, које кад неби учинити хтео, државна власт по достављењу и саслушању општинског Суда наређиваће по таквом предмету оно, што по природи предлога за потребно нађе, а разуме се, да се ти предмети имају тицати каквог општинског интереса. Зато и стои у другом раздељку тачке 7 чл. 66 пројекта, да ће у томе случају надзорна власт по саслушању суда сама решити по таквом предлогу шта треба, које ће и онда чинити, кад одбор нехтедне узимати у претрес и своје саветовање ни предмете, које би му државна власт упутила. У много прилика власти је потребно или да по неком предмету чује мненије одбора као представника општине, или стара се да се на бржи и целисходнији начин општински интереси потпомажу, па тога ради обрати се општинском одбору. Највише би управо ти општински интереси трпели, кад одбор неби био обвезан ни у своје расуђење узимати предмете које би му државна власт упутила. С тога је и за такве предмете у другом раздељку тачке 7 чл. 66 пројекта казано, да ће сама надзорна власт по саслушању општинског суда решити шта треба. На овај начин мисли се постићи морална принуда над одбором, како би по таквим предметима доносио своја закључења, а тиме уједно одбор није обвезан, да мора овакво или онакво закључење доносити, јер њему свагда мора остати неповређено право, да своја закључења по своме наођењу а на основу закони прописа доноси, само, што би и неприличеће а и штетно било, кад неби хтео такве предмете ни у своје саветовање узимати.

Између остали права набројани у реченом чл. 66 пројекта изложено је у тачки 5-ои да одбор може овластити општински суд, да може у ванредним приликама у име општине дејствовати и преко круга, који му у редовним околностима по општинским стварима припада. Ванредни догађаји ремете многа одношења и у приватном и у јавном животу; послови у редовним околностима ванредним догађајима скрећу се са свог правилног пута, па да неби у таквим приликама општински послови застали у свом обичном току, види се за потребно, да у таквим временима одбор може опуномоћити општински суд, да врши послове самостално, које иначе без његовог одобрења не би могао радити. Па не само да је нужно, да у таквим ванредним околностима општински суд може и преко свога обичног круга самостално дејствовати у општинским стварима, него и под сасвим редовним околностима када се за најкраће време треба што да нареди и изврши, види се за потребно и целисходно, да општински суд буде постављен у стање, да може потребне мере предузети, јер изчекивање на редовно одобрење од стране одбора, могло би у таквим ванредним прилика само више штетне последице за собом повући.

По којима предметима садејствује општински одбор и за које је нужно његово пристајање, означено је у чл. 67 пројекта. При постављању поједини наређења овога члана пројекта имало се у виду, да се без одбора никакве важније по општину ствари непредузимају, као опет ни са његовим пристанком да се што противу општински интереса у важнијим предметима може учинити. Отуда је и произишло оно наређење у тачки 1. 5 и 6 гди се осим пристанка одбора зактева још одобрење и од више власти. Под 8 тачком истог члана разложено је, како ће се поступити у општини, кад има неки посао да се радом — кулуком — удејствује, па је између осталог казано да се могу и остала лица, која од личног рада нису ослобођена по 5 раздељку ове тачке, могу од истог откупити новцем само по одобрењу општинског суда. Ово ограничење

за лица, која нису ослобођена од личнога рада, правда се том околиношћу, што би могао наступити случај, да је сасвим потребно што брже предузети какав посао у општини, које би се могло осујетити када би сваки могао се откупити новцем од личног рада; јер у известним приликама ма се и највећа надница обећавала радницима свагда неби ји било могуће на-

бављати, и тиме би се самом послу наудило, а кад буде могуће довољно радника наћи за такве послове, општински суд биће обвезан примати откуп у новцу, нарочито од лица, на која по њиновом друштвеном положају треба имати призрења.

(наставиће се)

Димитрије С. Калајџић.

ПОУКЕ И УПУТИ

Куповина извесног непокретног имања претпоставља савесну државину, а ко противно тврди, треба, као слабија страна, да буде упућен на парницу да то докаже,

Пејча В. из Доње Коритнице, у фебруару месецу 1898. год. продао је Николи В. једну своју „башту“ за 450 дин., новац примио и издао му квиту за доказ о примљеном новцу и куповини и продаји, док му тапију судом потврђену не изда.

У години 1901. полицијска је власт имала да наплати од Пејче дуг по осудном решењу судском, на плаћање кога је осуђен Ма... М. Моше Р. из Беле Паланке.

Дужник Пејча саслушан о валлати овог дуга изјавио је: да готових новаца нема да га плати, већ одређује да се узме у попис његово имање „башта у реци“ у атару села Доње-Коритнице.

О продаји овог имања саслушан је и отац дужников Ђорђе, и он је изјавио, да допушта, да се узме у попис „башта у реци“ и изложи продаји, наводећи, да је она својина његова и његовог сина Пејче.

Против овог пописа уложио је протест код полицијске власти купац овог имања Никола у чијој је државини и живљању одређена башта за продају, на основу куповине, за доказ чега поднео је и признаницу, па је тражио, да се његово имање не узима у попис и не излаже продаји, јер је он на том имању подигао две своје куће, воћњак и т. д.

Продавац Пејча саслушан о овоме изјавио је, да признаје продају и куповину дотичне баште појављеном сопственику Ђорђу и да је од њега куповну цену наплатио, али да му није могао издати тапију на продату земљу, јер му продају није хтео одобрити отац Ђорђе. Признао је да Ђорђе од дана куповине држи земљу и да му куповну цену није вратио.

Отац продавчев Ђорђе изјавио је, да стоји то да је његов син продао дотично имање и новац примио; али да он ту продају није хтео одобрити с тога, што је јевтино продато; зато одобрава да се то имање узме у попис и прода па ће се на продаји добити, да се из њега наплати дуг и новац купцу Ђорђу, који је дао, врати. А ако не би толико изишло, да ће му то надокнадити.

Такође и поверилац, за чији је рачун имала наплата да се изврши, није признао право својине узетог у попис имања појављеном сопственику, већ је тражио, да се упути на парницу за доказ својине, пошто нема тапију од купљеног имања,

Према оваквом стању ствари начелник среза бело-паланачког донео је своје решење од 19. марта 1902. год. № 2138, којим је упутио на парницу појављеног сопственика Никоду за доказ пречег права својине узетог имања у попис, од оца продавчевог Ђорђа, који не признаје продају свог задружног сина Пејче, а за доказ својине подноси тапију.

Ово решење среске власти одобрило је начелство округа пиротског решењем од 25. априла 1902. год. Бр. 2437, па и Министар Унутрашњих Дела решењем од 9. маја 1902. год. П№ 10318.

Противу овог решења Министровог Никола је изјавио жалбу Државном Савету, који је нашао, да решење не одговара закону из ових разлога:

Кад је спорно питање о својини узетог имања у попис и кад појављени сопственик — жалилац Никола држи и ужива спорно имање на основу куповине, што признаје продавац заједно са својим оцем, онда је право на страни држаоца, јер је његова државина по § 200. грађ. закона правична т. ј. на праву основана; с тога је у смислу § § 202. и 223. истог закона терет противног доказивања на повериоцу и бившем продавцу, који му то право оспоравају.

С тога је Државни Савет решењем својим од 24. јануара 1903. год. Бр. 315 поништио решење.

Камење за мливо брашна сматра се као саставни део машине локобиле, а не као саставни део непокретног имања.

За наплату потраживања масе почив. Алојза Ш. од Милапа Е. и жене му Марије из Ниша, начелник среза нишавског продао је извесно непокретно имање дужника и једну локобилу половну са извесним деловима, који нису ни у списку пописа ни у протоколу лицитације изложени.

Како поверилачка маса продајом ове имаовине дужникове није измирена, то је Анешка Ш., као купац продате локобиле за рачун поверилачке масе, тражила од начелства окр. нишког, да узме у попис и изложи продаји сав прибор машински, који је припадао продатој локобилу, као и камење, што се све налази код дужника Милапа Е. живећег у Нишу.

Саслушан о овом тражењу дужник Милан изјавио је, да нема ништа више од имања а све што је имао распродато је.

Плац кућни са једном шупом у којој су узидана два воденична камена купио је Карло М., а он — Милан седи у тој шупи као чувар имања Карловог.

У исто време купац Карло изјавио је, да је купио плац са шупом и узиданим

камењем у њој, које се сматра као непокретно, с тога не одобрава, да се камење узме у попис за рачун дуга Милановог.

Начелство окр. нишког, налазећи да је камење саставни део локобиле, која је продата, — (што се види и из поравнања судског о уступању локобиле од стране сопственика Милана — Карлу М.), — и да камење није продато уз плац и шупу, коју је купио Карло М., јер камење није нигде ни помињано, решењем својим од 25. маја 1902. год. № 10524, упутио је појављеног сопственика Карла на парницу за доказ својине узетог у попис камења.

Решење ово одобрио је, по жалби Карловој, Министар Унутрашњих Дела решењем од 11. јула 1902. год. П№ 16740.

У жалби изјављеној Државном Савету противу овог решења Министровог Карло је навео:

Да је спорно камење у његовој државини на основу куповине плаца са шупом у којој је узидано камење и да је, услед узиданости, камење физички везано за земљу, па се према томе по § 189. грађ. зак. сматра за непокретно и иде уз главну ствар — земљу са шупом, коју је купио. Према томе, као јачи у праву, није требао бити упућен на парницу, већ онај, ко му право својине оспорава.

Државни Савет нашао је, да је решење Министровог, из разлога у њему изложених, правилно и на закону основано.

С тога је Државни Савет решењем од 8. јануара 1903. г. Бр. 9257/02. г. одбацио жалбу као неумесну.

Уговор о закупу, закључен после извршеног пописа и процене закупног добра, без утицаја је на извршење судске пресуде према § 469. грађанског судског поступка.

За измирење дугова Јована А. и задружних му синоваца Драгутина и Данила из Крагујевца, начелство окр. крагујевачког решењем од 15. септембра 1899. год., донесеним на основу §§ 466. и 469. грађ. суд. поступка, узело је у попис непокретно имање дужника, па поставило стараоца, који ће приходе са имања прибирати све док се дуг не исплати или имање не прода. То решење саопштено је како дужницима тако и закупцу имања, Димитрију М. кафеџији из Крагујевца.

Кад је, на основу тог решења, начелство приступило, да јавном лицитацијом изда под закуп дужникову кафану звану „Талнара“, купац се Димитрије обратио начелству, па представљајући како је он још 30. децембра 1900. год. узео ту кафану под закуп од Данила А. за време од 1. маја 1901. до 1. маја 1902. год. за

3600 дин. и закупну му цену исплатио, за доказ чега је поднео квиту потврђену код кварта врачарског у Београду, молио је, да начелство обустави издавање овог имања под закуп, како се не би без разлога штети излагао и на парницу навлачио.

Од овог тражења одбијен је решењем начелства од 28. марта 1901. год. № 5183, које је одобрио и Министар Унутр. Дела решењем својим од 26. априла 1901. год. № 9122.

По изјављеној жалби Државни Савет ишао је, да је решење Министрово правилно и на закону основано.

По § 469. грађ. суд. поступка пописано имање за извршење пресуде постаје од дана пописа закона залога поверитељу, а по пропису § 466. б. истог закона пописано и процењено имање, било покретно или непокретно, одмах по попису одузима се од дужника и предаје стараоцу на руковање. Према томе жалитељ је погрешно, што је то имање узео под закуп од сопственика, кад је знао, да је оно узето у попис и да са истог начелство прибира приходе.

С тога је Државни Савет одлуком својом од 5. априла 1902. год. Бр. 1191. одбацио жалбу као неумесну. М. В.

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Учињена су нам ова питања:

1.

Суд општине Кнез-селске, актом својим од 24. јануара ове год. Бр. 79, пита: „Општини Гор. матејевачкој, у 1893. год. потребно је било 180 дин. за исплату дијурне судијама изборног суда за доношење пресуде о сталној међи — синора — између њеног и атара општине града Ниша.

Како није имала исту суму у готовом, то је тадашњи општ. одбор одлуком својом од 4. јуна 1893. год. Бр. 760. овластио био Петра Ивановића, тадашњег председника исте општине, да горњу суму од приватног лица узме на позајмицу и у име општине изда признаницу, па новац изда на намењену циљ, што је Петар и урадио, т. ј. новац у 180 дин. узајамио од Видена С. Живковића онд.

Затим је Петар ускоро био смењен са председничке дужности, а тако и тадашњи одбор, а горњи дуг није исплаћен, нити је наступајуће часништво исте општине хтело да нађе пута и начина да се дуг плати.

Па зато је Виден С. Живковић, поверилац горње суме, тужио Петра као главног дужника, и суд општине Гор. матејевачке пресудом својом од 28. јуна 1905. год. Бр. 1653. осудио Петра да плати Видену 180 дин. главног дуга, 6·90 дин. таксе и 20 дин. на име трошка и дангубе, свега 206·90 дин., — и Петар је по пресуди исплатио повериоцу Видену осуђену суму.

Сада је Петар код овог суда под Бр. 1964 поднео тужбу противу општине Г.

матејевачке у којој тражи да му општина врати (180 дин. главног дуга, 6·90 дин. таксе и 20 дин. на име трошка и дангубе тако је у тужби исцитирао 206·90 динара. А за доказ да је био овлашћен од стране одбора да учини горњи дуг, поднео је одлуку одбора општ. Г. матејевачке од 4. јуна 1893. г. Бр. 760. која тврди његове наводе, само што ничим не тврди да је та одлука у смислу чл. 33. тач. 9. закона о општ. одобрена и од општинског збора; — за који случај Петар позвао се на сведоке именоване у својој тужби, који да утврде: да је одборска одлука Бр. 760. и од стране општинског збора одобрена

Настаје сада питање

1. Да ли је овај суд надлежан да донесе пресуду — своју одлуку — по тужби Петровој за наплату (180 дин. глав. дуга; 6·90 дин. полож. таксе и 20 динара трошка и дангубе како је Петар у тужби исцитирао) 206·90 динара; и

2. Да ли се може сведоцима доказати: да је одборска одлука Бр. 760. и од стране збора одобрена — и по ком законском пропису:

Моли се уредништво за обавештење: Напомена. За овај спор одређен је за расправу овај суд актом нишког првост. суда од 27. октобра 1906. Бр. 20077. «

— На ово питање одговарамо:

1. Ако је тачно изнесено у овоме питању оно, што Петар својом тужбом тражи, онда излази да он тражи од општине свега 186·90 динара, колико је за општину платио, а сем тога тражи да му се досуди на име трошка и дангубе 20 динара, колико претпоставља да ће имати у овоме спору.

Према томе, и ако ове две суме, сабрање уједно, износе збир од 206·90 дин. опет би у смислу § 6 и 24. грађ. суд. пост. био надлежан за суђење општински суд.

Ако би, пак, он тужбом тражио и оних 20 динара као накнаду, колико је он платио за општину повериоцу Видену, онда би се надлежност мењала, јер би укупна основна тражбина онда износила 206·90 динара.

Нека, дакле, према овим напоменама а с обзиром на саму садржину тужбе, сам суд оцени: је ли он надлежан или надлежност прелази на Првостепени Суд;

2. Не би се могло узети, да би се сведоцима могао утврдити и тај факат, да је одборску одлуку одобрио и збор, јер о томе морају постојати писмени докази у архиви општ. суда, пошто је зборска радња званична и морала се извршити на начин прописан чл. 18., 20. и 21. зак. о општинама од 25. новембра 1889. године који је онда важио.

Не буде ли се на овај начин утврдило постојање зборске одлуке, онда одлука одбора, у смислу чл. 70. т. 8. и чл. 12. зак. о општинама онога времена, не би била извршна.

Али и без тога, општински суд има да цени у првоме реду доказе, који имају да утврде: да ли је Петар одиста учинио оно задужење у интересу општине и за њен рачун, па да према томе цени и његово

право на повраћај плаћене суме за рачун општински.

У опште, пак, узев, неморална би била ствар, да цела општина пусти једнога свога грађанина да учини извесну жртву за њен рачун, па да му она то не призна, заклањајући се за неке пропуштене законске формалности.

II.

Суд општине кривовирске, актом својим од 17. јануара ове год. Бр. 124, пита: У 1904. и 5. години, долазио је у ову општину преко лега Боривоје Раденковић, сликар родом из Јагодине, ради снимања предмета у природи, па је преко зиме одавде одлазио, а где, суду није познато.

У почетку прошле године, дошао је опет и стално се настанио, без да се ма и један пут пријавио овоме суду, да жели постати чланом ове општине.

Како је суд ово општински позван, да се о свачему стара у општини, ради одржавања реда и извршења законских прописа, то га је наредбом својом Бр. 1003. од 11. маја 1907. год. позвао; да у року од 10 дана, од дана саопштења наредбе поднесе суду уредну пријаву и потребна документа по чл. 16. закона о општинама да би могао постати чланом ове општине.

Ова му је наредба саопштена 12. маја 1906. год., и он је поднео само пријаву 20. маја исте године, под № 1063, без осталих потребних докумената, по пропису чл. 16. поменутог закона.

По овој пријави, одбор ово општ. у пуној својој седници од 22. маја 1906. год., № 1079. донео је своју одлуку, да се молио не може примити за члана ове општине из разлога:

а. Што није поднео уверење о своме владању;

б. Што није поднео уредан пасош за унутрашњост;

в. Што није поднео акт из своје општине у којој је раније био; и

г. Што се није пријавио одмах по доласку, већ онда када је позван наредбом општ. суда.

Истом одлуком му је наложено, да се у року од 5 дана од дана извршности одлуке изсели из ове општине.

На ову одлуку Боривоје је изјавио жалбу начелнику среза бољевачког, коју је жалбу начелник одбацио, а одлуку одбора решењем својим од 8. јуна 1906. г., № 7081, одобрио, а на решење начелника среског изјавио је жалбу начелству окр. тимочког, по пошто му је жалба била неблаговремена, то је исту начелник среза бољевачког решењем својим од 10. јула 1906. год. Бр. 8227 одбацио као неблаговремену. Кад је дакле одлука постала извршном, суд му је опет решењем од 8. августа 1906. год. Бр. 1362, наложио, да се из општине изсели у року од 5 дана, који то ни до данас није учинио.

Према свему напред изложеном, суд ово општински моли уредништво „Полицијског Гласника“ за објашњење:

1. Да ли ја ова цела радња суда и одбора као и полицијске власти, правилна и на закону основана?

2. Да ли је овај суд надлежан, да Боривоја сином своје власти изгна из ове

општине, само на основи извршне одборске одлуке?

3. Ако овај суд није надлежан, онда која је власт зато надлежна?

4. Да ли се одлука општ. суда и одбора може сматрати као једна пресуда или не? и

5. Ако се одлука не сматра као пресуда, требали овај суд сходно предњој одлуци до донесе и своју пресуду о прогносту поменутога Боривоја, па да је силом своје власти и изврши?"

— На ово питање одговарамо:

По члану 15. закона о општинама, грађани српски чланови су оне општине, где као стално настањени постану пунолетни.

Прирођени, пак, српски грађани, чланови су оне општине, где положи заклетву, или где изјаве да желе живети (чл. 18).

Ово овако принудно чланство у једној општини, може бити измењено под условима, које поставља чл. 16. зак. о општинама, на име: да неко изјави жељу да пређе у другу општину за члана и да испуни тамо побројане услове.

Кад ово двоје стоји — воља и испуњени услови, онда га друга општина мора примити за свога члана, а кад оскудева ово последње онда не мора.

Али, ово питање о чланству општине, којим се само задобијају политичка права — право гласа на општинском збору (чл. 30) и она из чл. 19. зак. општинама — потпора у случају осиромашења, изнемоглости и болести, никако не одузима право српским грађанима, да извесно, па чак и неодређено време бораве у оној општини, где нису чланови, радећи тамо извесне послове, ако су само испунили услове, који се за обављање ових послова траже специјалним законима.

Никако, пак, не може и не сме бити разлог, да се неко прогони из општине, та околност, што он није члан те општине, кад је он ипак исправан грађанин.

Под којим се условима и због какве кривице може прогнати српски грађанин из једног места у друго и од стране којих власти, прописано је у кривичном закону (§ 310, 342, и 343 и т. д.)

Према овоме, решење тога суда и одбора од 22. маја 1906. год. № 1079, законито је само у толико, што Боривоје није примљен за члана општине, кад није испунио услове чл. 16. а у ономе делу своме, којим се Боривоје изгони из општине, није законито, и за чуђење је, да га начелник срески није задржао од извршења.

Исто тако незаконито је и решење суда од 8. августа Бр. 1362.

Све догле, дакле, докле не наступе узроци из кривичнога закона, због којих се неко може прогнати, Боривоје може остати у тој општини, и нико га не сме узнемиравати.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ПОТЕРЕ

Радун Милутиновић, земљод. из Скоплице, који је био у притвору код начелника

среза ражањског због опасне крађе, 7. ов. м-ца побегао је из притвора. Радун је стар 25 година, омазец, округлог лица, црномањаст, у сељачком оделу. Нека га све полицијске и општинске власти потраже и у случају проналаска стражарно спроведу поменутом начелнику с позивом на депешу Бр. 3223.

Риста Тасић, ова. радник, родом из Куманова, извршио је превару и утају Драгутину Атанацковићу, ова. раднику, па је по извршењу дела побегао и до сада се није могао пронаћи. Риста је стар 22 године, средњег раста, црне коврцасте косе, граорастих очију, малих црних бркова, брија се. По сазнању Риста је побегао за Пожаревац, Смедерево, Ниш или Свилајнац. Нека га све власти потраже и у случају проналаска стражарно спроведу кварту варошком с позивом на акт Бр. 4933.

Владимир Јовановић, бив. деловођа општине пољанске, среза левачког, извршио је више казнимих дела, па је 6. ов. м-ца побего из ходника општинског суда. Владимир је високог стаса, сувоњав, очију и бркова смеђих, брија се; од одела има на себи копоран и чакшире од шајка, на глави црн штофани пешир а на ногама опанке. Скреће се пажња свима полицијским и општинским властима да га живо потраже и у случају проналаска стражарно спроведу начелству округа моравског с позивом на депешу Бр. 4405.

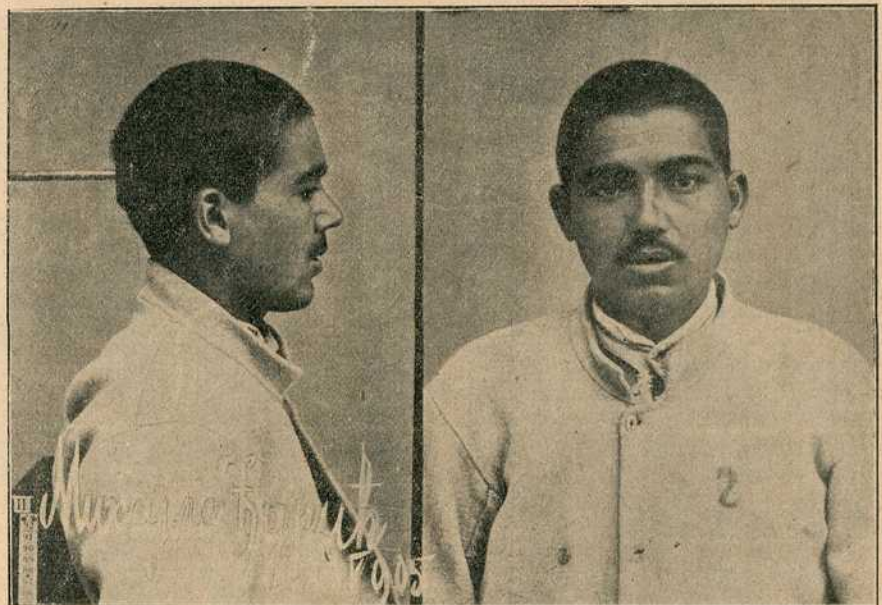
Михаило Ђурић, циганин, осуђеник београдског казненог завода, родом из Михаилова, среза подунавског, побегао је 7. ов. м-ца са осуде из Топчидера. Одбегли Михаило стар је 20 година, висок 1 м. 69, обично развијен,

Управи београдског казненог завода с позивом на акт Бр. 2093.

Мојсило Стаматовић, земљод. из Медвеђе, који је био стављен у притвор код начелника среза трстеничког због опасне крађе, побегао је из притвора ноћу између 2. и 3. ов. м-ца и до сада се о њему није ништа сазнало. Мојсило је стар 40 година, средњег раста, сувоњав, црномањаст, црних бркова; од одела има на себи чакшире и гуњ од сељачког сукна, на ногама опанке а на глави шубару. Нека га све полицијске и општинске власти живо потраже и у случају проналаска стражарно спроведу поменутом начелнику с позивом Бр. 5290.

Непознати крадљивци ноћу између 30. и 31. пр. м-ца обили су зграду Јосифа Анђелковића, из Руднице, среза студеничког, и из једног дрвеног ормана однели: 300 комада метака од пушке «Пиבודијево», 100 ком. метака од пушке «Маузерке», $\frac{1}{2}$ кгр. туцане кафе, 1 кгр. шећера, $\frac{1}{2}$ кгр. зејтина и 1 кгр. гаса. Позивају се све полицијске и општинске власти да крадљивце и крадене ствари потраже, и у случају проналаска о томе известе начелника среза студеничког с позивом на акт Бр. 4133.

Непознати крадљивци, ноћу између 8. и 9. ов. м-ца извршили су опасну крађу г. Михаилу Мартинцу, адвокату из Ђуприје, укравши му из собе у којој је спавао: један нов часовник, који на спољњем канку има изгравирану железничку локомотиву, један стари новчаник, у коме је било 50 до 60 динара у сребру и 60 динара у наполеонима, један пар нових ципела на дугмета № 42 и један полуови-

црне косе, очију угаситих; од особених знакова има једну белугу од посекоштине, у облику праве линије, правца косога, величине 1 см. на Шзглобу кажипрста, страни постеријорној. Ово му је била друга осуда. Први пут осуђен је пресудом смедеревског првостепеног суда 1903. године на 6 месеци затвора због опасне крађе, а други пут пресудом крагујевачког првостепеног суда од 1. децембра 1904. године Бр. 44953. на 12 година робије без окова због 6 опасних крађа. Позивају се све полицијске и општинске власти да одбеглог Михаила најживље потраже, и пронађеног стражарно спроведу

лен кишобран. Нека све полицијске и општинске власти живо потраже крадљивце и крадене ствари и у случају проналаска о томе известе начелство округа моравског с позивом на депешу Бр. 4468.

Крађа стоке 5. ов. м-ца непознати ланов украо је једног коња Кости Раковићу, земљод. из Чајетине. Коњ је матор 6 год., мрко-дортаст, са жигом положено «К.» без роваша. Акт начелника среза златиборског Бр. 4935.

Обраћа се пажња свима полицијским и општинским властима на ову покрађу.